

מאוצרות הפרשה

לכאורה הייתה צריכה לדפוק על השולחן ולומר לבעלה: תגיד לי, האם נטרפה דעתך לחלוק על משה רבינו? אך היא לא אמרה לו כך, ואף לא התייחסה לעצם הצדדים במחלוקת, אלא דיברה איתו בחכמה כפי דעתו שלו. זהו "חכמת נשים בנתה ביתה". זוהי החכמה הגדולה בהנהגת הבית, ובבין אדם לחבירו בכלל. גם כשנראה שהשני טועה בדעתו לא לומר לו בחריפות: אתה לא צודק. אלא לכונו בחכמה ובתבונה עד שיגיע מעצמו, ולשיטתו, לקו האמת. (הגאון רבי אליהו דיסקין)

רב לכם בני לוי (טז, ז)

קרח ועדתו טענו על משה ואהרן שהם לוקחים לעצמם את כל התפקידים: כהונה, נשיאות וכו' אמר להם משה "רב לכם בני לוי". היה מפרש זאת הגה"צ רבי יחזקאל לוונישטיין זצ"ל בדרך רמז, טען להם משה רבינו לשבט לוי: מדוע לכם לבקש את התפקידים שה' נתן לנו, הלא לכם יש תפקידים חשובים משלנו, אתם בני לוי לומדים תורה שהוא תפקיד חשוב יותר מהתפקיד של משה ואהרן של נשיאות וכהן גדול, התורה שאתם לומדים היא הרבה יותר חשובה מאשר להיות כהן גדול או נשיא או שאר תוארים ועסקים, ומה לכם לחפש שאר עסקנות כשאתם לומדים את התורה הקדושה.

יסוד זה אסור לאדם לשכוח כל ימי חייו שהעסק הגדול ביותר שהוא יכול לעשות בחייו זהו לימוד התורה, ושאר העיסוקים ואף המצוות הגדולות אינם שוי ערך כלל וכלל לערך הנשגב של לימוד התורה הקדושה עליה נאמר (משלי ג, ט): "כל חפצך לא ישוו בה", ודרשו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א) "אפילו חפצי שמים". שכן אפילו כל המצוות כולם ביחד אין ערכם מגיע לערך מילה אחת של תורה. ואף שבוודאי הוא שאם חלה על היהודי חובת מצווה, חייב הוא להפסיק מלימודו כדי לקיימה, כמו שהטילה התורה חובה על היהודי שיעשה בעצמו מצוות כגון ההכנה לכבוד שבת אפילו שיש אחרים שיכינו בשבילו (כמבואר או"ח סי' ר"ג ובמ"ב וכו' שם), אך אם לא חייב לעשותה וממשיך ללמוד תורה הרי ששכרו מרובה לאין שיעור. (קונטרס החיים, הובא בלתי עליון)

וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים (טז, יב)

וברש"י: "מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום". ויש לתמוה, שהיה לרש"י לומר 'מכאן שרודפים אחר השלום ולא רק שאין מחזיקין במחלוקת' שהרי משה חיזר אחריהם להשלים עימם, ולא רק נמנע מלריב איתם, ומדוע רש"י מסתפק בחידוש היותר קטן? וביאר הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל: שרש"י רמז כאן בצחות לשונו הטהור למה שמצינו בתורה ששלוש פעמים חלקו דתן ואבירים על דעתו של משה: פעם ראשונה – "ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים, ויאמר לרשע למה תכה רעך? – ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו?" (שמות ב, ג), ורש"י פירש שהם דתן ואבירים. פעם שנייה כשיצאו משה ואהרן מאת פרעה – "ויפגעו את משה ואת אהרן נצים לקראתם... הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה" (שם ה, ט), ורש"י פירש שם שהם דתן ואבירים. פעם שלישית – "ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו [מן המן] עד בוקר, ולא שמעו אל משה ויוותירו אנשים..." (שם טז, ט), ואף שם פירש רש"י שהם דתן ואבירים. וכיון שכבר שלש פעמים חלקו דתן ואבירים על משה, היה אפשר לומר שכעת, בפעם הרביעית משה לא ינסה לשכך את המחלוקת, הואיל וכבר יש 'חזקה' במחלוקת – שלש פעמים. אך הואיל ונוכחנו לראות שמשה חיזר אחר דתן ואבירים להשלים עמם אף אחר שלש פעמים – "מכאן שאין מחזיקין במחלוקת" – מלשון 'חזקה' [וכמו אין מחזיקין בנכסי קטן (ב"מ לט.) – חזקת שלש שנים]... (מתוקים מדבש)

ויקה קורח (טז, א)

וברש"י: נתקנא על נשיאותו של אליעזר בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור. רבי דניאל מובשוביץ מקלם היה אומר, מה זאת קנאה? אחד יקנא בנשר שיש לו כנפיים? אם היה נולד עם כנפיים היה בעל מום. אם אדם היה מקבל את מה שהוא מקנא בחבירו, היה נהיה בעל מום, כי אם אמנם צריך היה לאותו דבר, היה הקב"ה נותן לו, ואם אין לו, ודאי שאינו צריך לכך וזה מיותר לו, ודבר מיותר זה מום.

שם. איתא בתנחומא (ומובא ברש"י) "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו" וכו'. ויש לתמוה, דמלשון התנחומא משמע דבשלמא ר"נ ראשי סנדראות היו כביכול שוטים, וכל הקושיה היא רק על קרח שפקח היה. וזה צ"ע, והרי ודאי שאם נבחרו לסנהדרין היו חכמים גדולים. ונראה, דהרי לשון "פיקח" בלשון הקודש מתייחס [גם] למי שהוא היפך מסומא. וכמש"נ [בשמות] או פיקח או עיוור. והנה איתא בתרגום יונתן (טז, א) שקרח פיזר מאוצרותיו שהיו לו כסף וזהב כדי למשוך אליו את העם. והרי נאמר (שמות כג, ח) "כי השוחד יעור פקחים", ונמצא דכל המאתיים וחמישים ראשי סנדראות היו עיוורים ומשוחדים, והיחיד שנשאר פיקח היה קרח שהרי הוא לא קיבל שום שוחד. (רבי אליהו דיסקין שליט"א, הובא במוסף ש"ק י"ג)

שם. שואלים חז"ל קרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה. ושמענו מהגר"ח מיישקובסקי שליט"א את תמיהתו של הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל על שאלה זו, מה זה שייך לפיקחותו של קרח, וכי צריך להגיע לפיקחות מיוחדת כדי לא לחטוא, והלא גם אדם מן השורה אינו חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. וביאר הרב שטיינמן על פי מעשה שמובא במדרש (מ"ב כג), שאדם היה הולך בדרך לארץ ישראל, והנה רואה שתי ציפרין מתקוטטות עד שאחת הרגה את חברתה, מיד עפה הציפור והביאה עשב והניחתו על פי הציפור והחיייתה אותה, ופרחו שתיהן. נדהם האיש לראות בעיניו מעשה של תחיית המתים, ומיהר ליטול את העשב שנותר והלך להחיות בו את המתים שבארץ ישראל, וכשהגיע לסולמה של צור מצא נבלת אריה מושלכת בארץ, ומשום מה רצה לנסות את העשב על האריה, והניח העשב על פיהו והחיהו, עמד האריה ואכל את האיש, והוא שאמרו מושלי המשל 'טב לביש לא תעביד ובישא לא מטי לך' – אל תעשה טוב לאיש רע ואז לא תגיע אליך רעה. לכשנתבונן במעשה זה, נתמה, הרי בידו של אותו שוטה היה אוצר ענק אשר לא יסולא בפז, היה בידו עשב של תחיית המתים, והיה יכול לחולל בו פלאות, להחיות את האבות הקדושים, ואת היקרים ללב, והוא בבלי דעת החיה את הארי... לשם מה עשה זאת, לא רק שהוא לא הועיל, אלא הביא על עצמו במו ידיו את אבדנו שלו. זוהי כוונת חז"ל בשאלתם – 'קרח שפיקח היה', קרח שזכה בכאלו אוצרות שלא זכה בהן אדם בעולם, והיה מטועני הארון, והיה לו עשירות מופלגת ומעמד נכבד, מה ראה לשטות זו שרק בגלל קנאתו בנשיאותו אליעזר יעורר את האריה? את אש המחלוקת, ובמזו פיו יאבד את עצמו ומשפחתו מן העולם, וכי יש לך שטות גדולה מזו. (איש לרעהו)

ואון בן פלת בני ראובן (טז, א) ויאמרו ז"ל בפרק חלק (ט:), און בן פלת אשתו הצילתו, אמרה לו מה נפק"מ יש לך הרי אם ינצח משה מכל מקום אתה תלמידו, ואם קרח מנצח אתה תלמידו, ולמה לך להכנס בעסק זה. ואמרו שם שעליה נאמר הפסוק "חכמות נשים בנתה ביתה". וצ"ב מה החכמה הגדולה שיש בדבריה. ושמעתי בזה דבר נחמד: דהנה היא עצמה הרי בוודאי הייתה בצד של משה, וא"כ

כוחה של תפילה!

יְיָ־חַר לְמִשָּׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תַּפְן אֶל מְנַחֲתָם לֹא חָמוֹר אֶחָד יִמָּהֵם נְשֹׂאֵתִי וְלֹא הִרְעַתִּי אֶת אֶחָד מֵהֶם (ט"ז, ט"ו)

לכאורה עלינו להבין: מדוע היה למשה מקום להניח כי ישנו סיכוי קל שבקלים לכך שהקדוש ברוך הוא ישעה אל מנחתם של קרח ועדתו, עד שהוצרך להתפלל במיוחד על כך שהיא לא תתקבל? כלום יעלה על הדעת שתתקבל מנחתו של מי שכל מטרתו אינה אלא לעורר מחלוקת ומדנים עם משה רבינו, נביאו של הקדוש ברוך הוא, ולערער על אמיתת נבואתו? תשובה לכך, נמצא על פי המעשה הבא:

ביום מן הימים, יצא החוזה מלובלין עם פמליה מצומצמת, לדרוכו אל עיירה מרוחקת, בה היה בדעתו לשבות את השבת הקרובה במחיצת קבוצה מחסידיו. קשה היתה הדרך, ועיכובים רבים צצו לעיתים תכופות. על כן השתבש לוח הזמנים הצפוי לחלוטין, והתוכנית המקורית של הצדיק להגיע אל מחוז חפצו ביום חמישי בשבת לא צלחה. כאשר הגיע ערב שבת קודש, ועדיין היו הצדיק ופמלייתו רחוקים ממחוז חפצם – הורה החוזה לעגלון כי ישמוט את המושכות מידו, ויניח לסוסים לילך כאוות נפשם. ואכן, נראה היה כי הסוסים ידעו את אשר לפניהם... הם צעדו בבטחה, וקרוב לשקיעת החמה הגיעו לעיירה בלתי נודעת, רחוקה מרחק רב ממחוז חפצה של הפמליה הקדושה.

משוכנעים היו בני הפמליה, כי לכשיודע לבני העיר מי הוא האורח אשר הזדמן לעירם, יקפצו על המציאה בשתי ידיים וידאגו לכבדו ברוב כבוד ויקר. אלא שלפליאתם, הפר הצדיק את מחשבתם: הוא הזהיר את חסידיו שלא לחשוף את זהותו בשום אופן, ולא להזכיר אפילו במילה או בחצי מילה כי הינם בני פמלייתו של הרבי... "התברר, כי אינני רבי, אם משמים לא יזכוני להגיע אל מחוז חפצי!" הבהיר הצדיק.

כך, בלית ברירה, הגיעו בני החבורה כחבורת אלמונים אל בית הכנסת בליל שבת, והמתינו להזמנה מצידם של בני העיירה. ואכן, כך היה: ישראל קדושים מכניסי אורחים הם, וכל אחד מבני החבורה זכה להזמנה אצל בעל הבית אחד, אי שם ברחבי העיירה... כולם – מלבד אחד: הרבי בעצמו, אשר האריך בתפילתו הרבה אחרי שהתפזרו בני העיירה איש איש לביתו – לא הוזמן להתארח בביתו של איש.

כאשר סיים הצדיק את תפילתו, לא נותר בבית הכנסת כי אם השמש הישיש, שהיה כבן שמונים שנה. הלה, ציפה שאחרון המתפללים יסיים את תפילתו כדי שיוכל לנעול את בית הכנסת, אולם משסיים הצדיק את תפילתו – נוכח השמש לגלות כי אין בכוננתו לעזוב את בית הכנסת. לשאלתו, הסביר הצדיק כי הגיע אל העיר עם חשיכה, כך שאין לו לאן לפנות, ובכוונתו להישאר בבית הכנסת בלית ברירה.

ניסה השמש למצוא פתרון, חכך בדעתו, אולם לא עלה בדעתו שביב של רעיון... אילו היתה השעה מוקדמת יותר, היה מוצא בקלות אכסניה עבור הצדיק בביתו של מי מבני העיירה, אולם כעת – הלא השעה מאוחרת! "הייתי מזמין אתכם בשמחה להתארח בבית!" הסביר הלה, אך הוסיף מיד: "אלא שאין לי בביתי מאומה, מלבד רביעיית יין לקידוש ושתי ככרות לחם קטנות לחם משנה!"

אלא שהצדיק, לא הוטרד מכגון דא... "אינני זקוק למאומה, מלבד כזית לקיום מצות סעודת שבת!" הבהיר, ולנוכח הכרזתו הברורה – אורו עיניו של השמש הזקן. "אם כך, טוב ויפה! מוזמנים אתם לחסות בצל קורת, ולחלוק עימי את המעט שיש לי!" קרא, וילכו שניהם יחדיו.

כך, הגיעו השמש ואורחו אל הבית, ולאחר שקידש הזקן ובצע על לחם משנה – החל תווה על קנקנו של האורח אשר ניכר היה בו שאיש של צורה הינו. מששמע כי הינו מגיע מלובלין העיר הגדולה – מיהר לברר האם מכיר הוא את הרבי דשם. השיב הצדיק בקצרה ואמר: "אכן, מכירני אותו היטב, ומצוי אני במחיצתו תדיר!". לשמע הדברים, התרגש השמש הזקן, ובעיניים מצועפות סיפר כי בהיותו צעיר לימים – שימש כמלמד דרדקי, ועל תלמידיו נמנה מי שהתפרסם לימים כהחווה מלובלין... הוא זכר היטב, כי איצ'לה הילד – היה נעלם לעיתים קרובות מלימודיו, ואף ספג בשל כך מכות נאמנות, לא פעם ולא פעמיים... מעולם לא הסביר הילד להיכן הוא נעלם, אולם באחד הימים עקב אחרי המלמד, וגילה כי הינו מתבודד ביער הסמוך לעיירתו, וזועק בקול 'שמע ישראל'... "מאותו היום ואילך" סיפר המלמד, "הנחתי לילד... ושוב לא ייסרתי אותו יותר, שכן הבנתי כי מדובר בילד בלתי רגיל. ואכן, חלפו שנים, והתברר כי צדקתי... לאזני מגיעות תדיר שמועות אודות פעוליו של הילד, תלמיד לשעבר, אשר נודע והתפרסם כאיש אלוקים קדוש!

"מאז ומעולם" הוסיף המלמד וסיפר, "פיעמה בליבי התקוה כי אזכה ביום מן הימים לנסוע ללובלין כדי לפגוש את הצדיק ולחזות בו פעם אחת לפחות במו עיני. במשך שנים, חסכתי פרוטה לפרוטה כדי שיהיו בידי דמי הנסיעה, אולם לאחורונה הבנתי, כי גם אם אצליח לאסוף את הכסף – כוחותי כבר לא יעמדו לי למסע שכזה... לפיכך, קיבלתי על עצמי להתענות יום אחד בכל שבוע, ולהתחנן לפני בורא העולם כי לא אעזוב את העולם בטרם אזכה לחזות פעם אחת ויחידה בפניו של תלמידי לשעבר!"

כאשר שמע החוזה את דבריו של הזקן, המלמד שלו משנות ינקותו – הבין מדוע גלגלה אותו ההשגחה העליונה אל אותה העיירה... היו אלו תפילותיו של השמש הזקן, שפעלו את פעולתן, והביאו את הצדיק עד לפתח ביתו!

לפיכך, פנה החוזה אל השמש ואמר לו: "דע לך, כי משמים התקבלה תפילתך... אינני אלא החוזה מלובלין, וההשגחה העליונה גלגלה אותי לכאן רק כדי למלא את משאלתך עליה התפללת כה רבות!" לשמע הדברים, כמעט פרח נשמתו של השמש הזקן מגופו, אולם השמחה העצומה על התקיימות משאלתו - העלתה מזור לנפשו. במהלך כל השבת, שש ושמוח הזקן באורחו הגדול, תלמידו לשעבר, ומשיצאה השבת – נפרד ממנו בהתרגשות, בעוד הצדיק ופמלייתו מיהרו לצאת ולהמשיך בדרכם. אכן, שעה קלה לאחר שעזבו את העיירה, הורה החוזה לעגלון כי יסוב על עקבותיו וישוב אל העיירה. מששב, גילו כי הזקן נפטר לבית עולמו, וכעת מתקיימת הלייתו – בה השתנתף הצדיק, אשר הסביר לתלמידיו ואמר: "דעו לכם, כי יהודי זה – צדיק היה להיפטר מן העולם זה מכבר... אולם בשל לביתו שנבעה מעומק הלב – הוותרוהו בחיים עד שהתמלאה בקשתו לפגוש בי בחיי חיותו!"

ואנו על פי דרכנו למדנו, עד היכן כוחה של תפילה: על אף שמדובר היה בתפילתו של אדם פשוט, היה בכוחה להאריך את חייו מעבר לקצבת החיים שנגזרה עליו משמים, ואף להפיר את תכניתו של צדיק שנגב כהחווה מלובלין, ולהביאו לשבות שבתו בעיירה בלתי מוכרת! ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המשגיח רבי ירוחם שהיה אומר כך:

אמנם ודאי לא היה קרח ראוי לכך שתתקבל מנחתו לרצון. אולם בכל זאת חשש משה רבינו, פן יתפללו קרח ועדתו מעומק הלב על מנחתם שתתקבל, ותפילה – כוחה גדול לפעול גדולות ונצורות – גם במקום בו אין לבעליה זכות מספקת לשם כך!

(מתוך "ללמדך - במדבר" שיצא בס"ד לאור בימים אלו מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

אופניים הקשורים לעמוד חשמל

שאלה: אופניים העומדים על המדרכה במשך חודשיים, וקשורים לעמוד חשמל, ופקח העירייה הדביק עליו פתק שאם הבעלים לא יקחוהו תוך שבוע הם מחרימים את האופניים, האם מותר לאחר לקחת אותם? תשובה: מכיון שהאופניים עומדים שם הרבה זמן, זה סימן שהבעלים לא מעוניינים בהם, ועכשיו שהעירייה כתבה פתק זה (וחכותם לעשות כן כיון שהם מפריעים שם) האופניים נחשבים לזוטו של ים, ויכול אחר לקחתם. (הגור"ח קניבסקי שליט"א, מים חיים)

חידה שבועית

איך יכול להיות שלפני הורים יולדת בן ולאחר תקופה תולדת בת, ולאחר זמן תבוא בת ותאמר לבן אני הצדקה ואתה הקטן והיא תצדק?

תשובה על חידה פר"ש: הפסוק האחרון בפרשה מתחיל ומסתיים באותם שלוש מילים "אני ה' אלוקים". **תשובה לחידה:** שעון. **שם הזוכה:** משה שנקולבסקי ב"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות לוינשטיין – דינר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות כהן – גרויס להולדת הבן הנכד משפחת האזור לנשואי הבת **משפחת ספקטור** להולדת הבן **משפחת צביקה** שלוינבר להולדת הבת הנכדה **משפחת הרב** יחיאל לנדה לנשואי הנכד **גני הדר:** משפחת בירנצוויג לאירוסיי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com